

Романтично-еротичний аспект українських народних пісень про козака-коханця

О. М. Гончаренко

Державний університет економіки і технологій
Corresponding author. E-mail: olenagoncharen@gmail.com

Paper received 05.02.21; Accepted for publication 16.02.21.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2021-248IX73-06>

Анотація. У статті йдеться про особливості романтично-еротичного образу козака-коханця в українському пісенному фольклорі. Його виникнення зумовлено доісторичним часом, умовами військового способу життя, традиціями Запорозької Січі. Зазначено, що всі елементи пісні підпорядковані прояву почуттів закоханих, особливо возвеличується душа козака, яка здатна на глибокі переживання, емоційні прояви своєї внутрішньої сутності. Кохання до дівчини привносило в життя козака лише нещастя, бо позбавляло його можливостей сумлінно виконувати свій святий обов'язок – захищати рідну землю. Його положення роздвоюється: з одного боку він прагне насолодитися коханням, а з іншого – його переповнює нестерпне бажання повоювати, щоб відчувати недовготривалу волю, славу. Козацькі ліричні пісні переконливо засвідчили, що еротичний образ козака-воїна містить у собі рудименти сонячного божества, потойбічного змія та сакрального предка-символу, а також романтичні аспекти образотворення: надзвичайну чуттєвість козака, його надприродні можливості, дух нездоланності та волі, що передано через персоніфіковані сили природи.

Ключові слова: ліричні пісні, сюжет, образ, козак-воїн, коханець.

Ліричні пісні запорозьких козаків про кохання становлять чи не найбільшу за кількістю групу в багатій та різноманітній за жанровим складом народнопісенній творчості України, продуктивний період яких припадає на час існування Запорозької Січі. Упродовж XVI-XVIII ст., поетична скарбниця народу збагатилася ліричними й епічними творами про козаків, які стали надбанням не лише українського, а й слов'янського фольклору. Це пісні, в яких ліричними героями є козак і дівчина, а формою зв'язку між ними є обов'язкові образи-атрибути: коник вороненький, криниця, річка, брід (вода). Почуття закоханих, їхні вчинки, розмови у піснях передаються у романтичному дусі. Та особливо вирізняється поетизацією почуттів образ козака, як носія мілітарної культури.

І хоча збиранням і вивченням ліричних пам'яток козацтва займалися З. Доленга-Ходаковський, М. Максимович, М. Гоголь, А. Метлинський, М. Костомаров, М. Закревський, С. Гулак-Артемівський, М. Лисенко, П. Чубинський, Я. Головацький, М. Драгоманов, Я. Новицький, І. Манжура, Д. Яворницький, І. Франко, Ф. Колесса, М. Грушевський, М. Рильський, Б. Кирдан, О. Дей, С. Грицак, В. Буряк, Д. Федоренко, Дж. Грабович, Н. Кононенко, Н. Пазяк, Н. Ярмоленко, все ж нез'ясованим залишається проблема осмислення образу козака-коханця в сюжетній системі українського пісенного фольклору. Це і є метою нашої публікації.

Відомо, що умови козацької вольниці сприяли особливим стосункам між чоловіком і жінкою. Козаки були вірними християнами і, щоб цілком виконати обов'язок козацького життя, слід було відмовитися від усіх родинних зобов'язань, бо як сказано в Євангелії «неодружений дбає про Господа, одружений про дружину». Отже, життя запорозького козака було своєрідним аскетизмом, але аскетизмом, не запозиченим із зовні, а здобутим власним досвідом: «лицарю й лицарська честь: йому треба воювати, а не біля жінки пропадати» [6, с. 193]. Власне, пісенна етика представила лицарсько-козацький тип людини: чоловіка-воїна і чоловіка-коханця, особливість якого в тому,

що козак не мав права одружуватися. Цей звичай був пов'язаний з традиціями первісних чоловічих військових громад, члени яких були неодруженими й присягалися повністю присвятити усе своє життя військовій справі, а тому існувала сувора заборона входження жінок до їх складу [2, с.148]. Очевидно, що в Січі жили виключно нежонаті козаки. Суворо дотримуючись звичаю парубкування, вони зовсім не допускали в Січ жінок. За свідченням Д.Яворницького, окрім нежонатих козаків, що проживали в Січі, були ще жонаті. Вони таємно, без відома старшин, навідували жінок. Нежонаті козаки звали себе, на відміну від жонатих, лицарями й товаришами [6, с.192-194]. Закономірно, що лірична пісня у багатогранній художній формі відтворила своєрідне ставлення запорозьких лицарів до жінок. Так, запорозьке товариство, складаючи жарти-віливу пісню «Славні люди да ті запорожці», переконувало людей в тому, що запорозькі козаки навіть вигляду жінок не знали, і тому над собою глузували: «Побачили вони цаплю на болоті, - / Отаман каже: «Оце ж то та й дівка». / А кошовий каже: «Я з нею женихався». / Осаул каже: «А я й повинчався» [5, с. 156]. Той факт, що у Січ не допускали ні жінок, ні матерів, ні дівчат та сестер, був зумовлений тим, як визначав М.Грушевський, що козак сповідував подвійну етику, бо «він відчуває себе членом воєнної організації супроти людяності цивільної, чи філістерської, і вважає своїм правом, а навіть «молодецтвом» топтати родинну мораль, - і тоді, коли він вертаючись до своєї родини, відчуває себе членом роду, підвласним його обичаю і моралі, і боїться кинути на дівчину найменшу тинь – «бо сватати має» [1, с.265]. Цей козацький звичай, «був, по всякій правдоподібності, продовженням обичаю давнішого, так як він існував в обставинах князівського і докнязівського ладу, тодішніх організацій дружини – молодіжи і ще з старших, передкняжих часів, а правдоподібно – ще з передроселення, коли також, мабуть, мали місце організації молодіжи, а з тими і конфлікти інтересів родини і племені» [1, с.265]. І хоча козак у піснях «Ей, у полі криниченька темніє», «Шумить вода, гуде вода, коле-

со обливає», «Вийду я за ворота, не бере мене охота» [6, с.459]. зображений не самотнім, та його функція – пасивна, оскільки відбувається зміщення смислового акценту на образ криниці, річки, броду (води), що є формою зв'язку між козаком і дівчиною. Так, поворотний момент у долі козака передано через архетип води: «Ішла дівчина до броду по воду, / Задивилася на козацькую вроду: «Ти, козаче, славний собою, Возьми мене на човен з собою» [5, с.550]. Якщо козак є об'єктом кохання для дівчини, то криниця є важливим атрибутом-символом, що уособлює кохання дівчини до козака: «Ей, у полі криниченька темніє, / Там молодий козак з неї воду піє. / Як напився, зажурився – дівчина полюбила» [5, с. 442]. Сюжет цієї пісні дуже близький до поширеної на ті часи аматорської народної картини «Козак і дівчина біля криниці». Вивчаючи канонічний сюжет цієї картини, О. Найденов знайшов, посилаючись на М.Костомарова, що «вода у слов'ян асоціювалася не тільки з фактором життя, а й смерті, до того ж смерті, пов'язаної з темрявою й холодом. Підкреслити це в даному разі уявляється справою важливою, оскільки дівчина біля криниці у своїй основі – втілення і самої криниці, і криничної води з її магичними життєдайними та смертоносними властивостями; вона також богиня родючості Криниця, і діва – наречена Сонця. Водночас парубок (воїн, козак) біля криниці, ... теж становить утілення цілої низки фольклорних властивостей, символів і функцій, серед яких важливе місце посідають смертоносні начала, пов'язані з вогнем, - найбільш характерною прикметою змії» [3, с. 214-215]. Будучи представником військової організації, козак і в мирних умовах не полишає своєї героїчної функції, яка набуває еротичного характеру, оскільки «соціальні факти, які приносяться з організацією парубоцької верстви й використовуванням її в інтересах оборони і взагалі воєнної сили, з свого боку, додають нові психологічні мотиви, які заволодіння дівчиною зв'язують спеціально з воєнним заняттям і роблять еротичу одною з приналежностей чи окрас воєнної спеціальності» [1, с.147]. Отже, козак був героєм не лише на війні, а й у повсякденному житті, коли вільно поведився з жінками, свідомо порушував звичаєві норми, що склалися упродовж існування соціуму. Доказом такого твердження є ліричні пісні, в яких розкриваються найінтимніші стосунки між козаком і дівчиною (жінкою, дружиною, вдовою, коханкою, шинкаркою). Пісні цієї групи є пізнішого походження, оскільки, з часом мотив боротьби козака з турецько-татарськими нападниками був витіснений темою кохання козака до дівчини. Акцентуючи увагу на духовному стані козака, а саме на його багатопанорамних картинах інтимного та побутового життя, пісні цієї групи насичені символікою та художніми деталями. Хоч ці пісні об'єднані єдиною темою кохання, та все ж вони охоплюють усі почуття козака – від нижньої прихильності, закоханості до ненависті та зради. Ці пісні є романтичними, сумними, драматичними, відзначаються глибоким психологізмом, насичені деталями козацького побуту. Та особлива їх відзнака в тому, що за допомогою традиційних художніх прийомів: символів, психологічних і образних паралелізмів, метафоричних порівнянь розкривається світ дівчини, що протистоїть світу козака – «людини, дороги і сте-

пу, людини, так би мовити, зі сторони, озброєної, іноді навіть чужої... А вже у своїх атавістичних іпостасях воїн був з'єднаний із змієм-драконом, який охороняв криниці, здійснював облогу міст, вимагав у вигляді жертви-данни дівчат, царських дочок» [3, с.226].

Пісенна лірика про інтимні стосунки між козаком та дівчиною увиразнює відмінність цих стосунків від морально-етичних принципів, за якими жили селяни. За народною традицією воїн-козак не смів залишатися до дівчини. Козак хотів кохати, але не міг зрештою кочового способу життя, свого поклоніння боронити рідну землю від неприятеля, до того ж він постійно перебував у військових походах, наражався на небезпеки. Тоді, як дівчина, понад усе, прагнула створити сім'ю. Пізнавши відкритий простір степу, козак не спроможний був сприйняти мораль родини, селян, що жили за законами землі. А, отже, він не лише протистоїть землеробській моралі, а й виступає порушником традиційних засад морально-звичаєвої культури. Доказом слугують прийоми самохарактеристики і самоаналізу, до яких вдається козак у пісні «Іде козак дорогою». Вони яскраво відтворюють його психологію: «Помагай Біг, женце!»: «Ой я козак з України, / Козак з чуба, козак з міни, / Нігди в світі не заплачу, / Як хто грає, то я скачу. / Штани мої шаровари сліди замітають, / А в кишені три шеляги, і ті заважають. / Один шеляг на тютюн, другий – на табаку, / Третій шеляг шинкарочці, щоб пустила в хату» [5, с. 640]. Окрім чеснот та гарної вроди, козаки захоплювали дівчат неймовірними романтичними стосунками, які були зумовлені їх світобаченням. Діалогізована форма пісні дозволяла розкрити взаємні почуття закоханих, або передати смуток і журбу під час розставання: «Ой чого ж, миленький, з личенька спав? / Через тебе, моя мила, що тебе не видав. / Ой чого ж, моя мила, з личенька спала? / Через тебе, мій миленький, що тебе не видала [5, с.449]. Ці пісні становлять окремий цикл ліричних творів про побачення, закоханість, залицання козака до дівчини та розлучення через наговори. У пісні «Там недалечко од Сорочина» [5, с. 416] дівчина «козаченька обморочила» та й ще обдарувала за кохання: подарувала йому чоботи, коника, шабельку, лучок, хусточку та й ще капшук грошей дала: «Постоли зняла, чоботи дала, / І полюбила, ще й надарила: / Вивела коника да й осідлала, / Винесла шабельку да й прив'язала, / Винесла лучок, стрілочок пучок... / Винесла йому хусточку, як леліточку... / Винесла йому ще й капшук грошей: «На ж тобі, миленький, що ти хороший!» [5, с.416]. У пісні «Іде козак улицею, не зайшло ще сонце» козак обіцяє щиро кохати дівчину, якщо вона пустить його ночувати: «Добри вечір, дівчинонько, прийми мене на ніч, / А я тобі з серця свого віддам на добраніч». Дівчина погоджується лише при умові, якщо він її не зганьбить: «Поговоримо з тобою, закінь прийде мати. / Пусти коня в огороді, нехай скаче в путі, / Тільки прошу, нех не топче зеленої рути [5, с.407]. У пісні «Ой в полі криниця безодна» дівчина боїться неслави, тому просить козака: «Не ходи, козаче, до мене, / Буде неслава на тебе й на мене». Але козак не має сорому, відповідаючи дівчині: «Я той неслави не боюся, / Кого люблю, то з тим обоймуся. / «Ей, пливи, пливи, вінок, з водою, / А ти, дівчино, вандруй зо мною [5, с.464]. І хоча, подібне ставлення до

жінок було і в лицарів чернечих орденів середньовічної Європи XII-XIV ст., та все ж у запорозьких козаків були свої відмінності. Вони полягали в тому, що, як писав А.Скальковський: «Запорожець як людина міг кохати жінок, але кохав їх не як хоробрий лицар Середньовіччя, а як православний громадянин, не як мусульманин, а просто як козак чи січовик. Одружитися не міг, за втрату цноти (надто в Січі) міг поплатитися головою» [4, с.211]. Громада суворо карала тих, хто не дотримувався народних звичаїв. Тяжким злочином для козака вважалось знеславити, осоромити дівчину. За це йому доводилося терпіти покарання од своїх побратимів, або спокутувати гріх усе життя. Так, пісня фіксує трагедію, коли козака забили на смерть, бо знеславив дівчину: «Полюбила козаченька, били-бись ми жили, / Наважили двораченьки, вже єго забили» [5, с.459]. До найдавніших пісень належать сюжети про випадки, коли козак закохувався в дівчину, яка насправді була йому сестрою. Всьому виною була війна, яка розлучала не лише закоханих, а й рідних по крові людей. У пісні «Ой ішов козак з Дону» козак купує у пана дівчину: «Дає він за неї – двадцять п'ять червонців, / А за її мову – коня вороного, / А за її косу – всю зброю на його, / А за її личко – дає сиделечко, / А за її вдачу – цілую тисячу». Розпитавши дівчину, чому вона сумує, козак довідується, що це його сестра. Дівчина ж нарікає коханому, що опинився її братом: «Було б тобі, брате, за рученьку не брати, / Було б тобі, брате, вперед розпитати» [3, с.73]. Цей мотив споріднений з мотивом продажу братом (рідше батьком чи нареченим) своєї сестри (доньки чи нареченої) туркові у піснях про татарсько-турецькі напади і неволю - «Ци ви, кури, не пієте», «Ой поїхав Романонько», «Трава шумить, трава шумить». У цих піснях хоч і йдеться про почуття козака, його сумніви, прагнення, бажання, та все ж більше уваги відведено коханій дівчині, з якою кохався, яку обіцяв не полишати, тобто, що була причетна до його зрадливої долі. Кохаючи дівчину у пісні «Поріс хомель з тином ровен, на тин посхилявся», козак виступає у ролі залицяльника: «А з чужої стороньки козак поклонявся. / Прислав мені поклонного коня вороного». Та козак не належить коханій дівчині, він покликаний до іншого життя: «В'їхав у село, ніхто не чував, / Як уїхав в чисте поле, конь розіграв. / Ой тут моя смерть, тут моя печать, / Тут моє біле ложе, где я ночував [5, с.446]. М.Грушевський визначав, що ще О.Потебня «вказав на той інтересний факт, що у різних слов'янських племен слово «храбр», хоробрий, воїн, означаючи героя, zarazom значить також і жениха. З цього становища він радив оцінювати і назву «козака» в нашій піснетворчості, яка означає вояка і zarazom аманта, героя еротичної лірики» [1, с.142]. Образ козака у цих піснях поступово еволюціонує, набуває конкретної реальності: із рангу символу героїко-історичного митного він перетворюється на носія національної протророво-космологічної ідеї, що протистоїть жінці - представниці землеробської культури. Усі елементи змісту і форми пісні підпорядковані прояву почуттів закоханих. Особливо звеличується душа козака, яка здатна на глибокі переживання, емоційні прояви своєї внутрішньої сутності. Про це йдеться у пісні «Чом соловей не щече? Голосу не має»: «Ой чим козак не

жениться? Бо щастя не має. / Утратив я щастя – долю через тую неволю, / Утратив я фортунину через тую дівчину» [5, с. 645]. Про те, що козак турбується про кохану дівчину більше, ніж про похід, бо відчуває свою провину, йдеться у пісні «Розвивайся, сухий дубе, вночі мороз буде»: «Не жаль мені дороженьки, що закурилася, / А жаль мені дівчиноньки, що закурилася. / Не жаль мені дороженьки, що куриться курно, / А жаль мені дівчиноньки, що журиться дурно. / Не жаль мені дороженьки, що пилом припала, / А жаль мені дівчиноньки, що з личенька спала» [5, с.640]. Якщо козак із різних причин не міг одружитися на своїй коханій, то просив свого товариша виконати цей обов'язок, аби не зганьбити чесне ім'я дівчини. Так, у пісні «Ой що я думаю, ой що я гадаю» товариш коханого повертається з походу, щоб одружитися на дівчині: «К двору приїжджає – мила хворас; / У світлоньку входить в личенько цілує: / «Не журися, мила, Господь із тобою, / Вернувся я з походу, візьму шлюб з тобою!». Та дівчина лишається невдоволеною, бо «Кого я любила – на того причина; / Кого ненавижду – той перед очима» [5, с.446-447]. Кохання до дівчини привносило в життя козака лише нещастя, бо позбавляло його можливостей сумлінно виконувати свій святий обов'язок – захищати рідний край. Його положення роздвоюється: з одного боку він прагне насолодитися коханням, а з іншого – його переповнює нестерпне бажання повоювати, щоб відчути недовготривалу волю, славу. Ось чому у пісні «Вітер віє, сонце гріє, чом малина не цвіє», козак полишає засватану ним дівчину і вирушає у похід: «Засватав козак дівчину, - зачепити не сміє./ Засватав козак дівчину, сам поїхав за Десну». А дівчині обіцяє одружитися наступного року, наказуючи: «Рости, рости, дівчино, на другу весну». Минає час, і дівчина втрачає надію на повернення козака: «Росла, росла дівчина та вже на стану стала, / Виглядала козака та й плакати стала [5, с.644]. Порушуючи народну мораль, козак-коханець наражав не лише себе, а й свою кохану на небезпеку. У пісні «Ой не відтіть світить місяць, відкіль ясни зірки» йдеться про козака, що внадився до чужої жінки: «Да внадився, да внадився, як кабан до жита». Через що і був нещадно побитий чоловіком жінки: «Побита голова, ребра, руки і ноги одбити [5, с.501-502]. Про те, як жонатий козак закохався у дівчину, яка намовила вбити його свою жінку, йдеться у пісні «Ой ясенько та сонечко сходе, а хмаронька заходе»: «Гай почав жінку бити: / Годі тобі, моя мерзавая, / На цім світі жити: / Через тебе, моя мерзавая, / Нельзя до дівки ходити [3, с.75]. У пісні «Ой» в городі, та в Катеринодарі, в великому замку» козак в неволі підмовляє коханку Галюту з ним мандрувати. І хоча дівчина погоджується, все ж вона боїться прокляття батьків: «Ой рада б я, серденько козаче, з тобою мандрувати, / Єсть у мене отець, рідна ньенька, будуть проклинати [3, с.68]. Про зведення козаком дівчини йдеться у пісні «Ой зацвіла калина». Дівчина повідомляє батьків, що «Ізгубила свій віночок / Під яворком зелененьким / З козаченьком молоденьким» [5, с.461], де явір символізує людське горе, смерть, а віночок – дівоцтво. Про стан дівчини, яку підмовив козак мандрувати, йдеться у пісні «Тихо, тихо Дунай воду несе...»: «Тепер же я не дівка, не жінка, / Тепер

же я безсасна мандрівка; / Тепер же я в батька не дитина, / Послухала вдовиного сина. / Тепер же я із мосту та в воду, / Уповала на козацькую вроду [3, с.72]. Про зведення дівчини козаками, йдеться у пісні «Да в тихого Дунаєчку», записаній під Києвом. Козаки підмовляють дівчину на ім'я Гиря з ними мандрувати. І хоча дівчина не погоджується, козаки: «Звели Гирю через силу / На високу могилу; / Стала Гиря кінчатися, - / Ні з ким Гирі прощатися; / Стала Гиря помирати, - / Нема Гирі поховати. [6, с.549]. Ось чому народна мораль не лише засуджувала, а й застерігала козака од непоправних, розгульних дій: «Іде козак дорогою, підківками креше, / За ним, за ним дівчинонька русу косу чеше. / Руса коса до пояса, за поясом квітка, / Не зачіпай, вражий сину, бо засватана дівка», - йдеться у пісні «Ой на горі нивка, сама материнка» [5, с. 458-459]. Та найчастіше розлучення молодих відбувалося по причині від'їзду козака на війну. Проте, що козак обирав війну, а не кохану, йдеться у пісні «Загучав, загучав сивий голобонько та на зеленой дубині»: «Я тебе кидаю, тебе покидаю та на Божу волю,

/ А сам їду і од'їжджаю да на далеку дорогу». І хоча козак зобов'язаний виконати свій військовий обов'язок, він переживає розлучення з дівчиною: «Ой волів би, моє серденько, сам, молод, в тебе бувати» [5, с.438].

Таким чином, козацька пісенна лірика представила різноманітні сюжети про почуття закоханих. Провідним є еротичний образ козака-воїна, що містить у собі рудименти сонячного божества, потойбічного змія та сакрального предка-символу. Сюжети цих пісень вирізняються романтичними проявами образотворення: надзвичайною чуттєвістю козака, його надприродними можливостями, духом нездоланності та волі, що в умовах осілого життя набувають конкретного значення. Так, образ козака видозмінюється, еволюціонує, набуває більшої реальності: від символу воїна-захисника – представника кочового способу життя, він перетворюється на еротичного героя-коханця, що протистоїть дівчині (жінці) - представниці землеробської культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грушевський М.С. Історія української літератури: У 6 т. 9кн. – Т. 1. / М.С.Грушевський. – К.: Либідь, 1993. – 392 с.
2. Залізник Л.Л. Нариси стародавньої історії України / Л.Л.Залізник. - К.: Абрис, 1994. – 255 с.
3. Найден О.С. Образ воїна в українському фольклорі: Семантичні та образні аспекти / О.С.Найден. - К.: Видавничий дім «Стилос», 2005. – 260 с.
4. Скальковський А. О. Історія Нової Січі, або останнього Коша Запорозького / А.О.Скальковський. - Дніпропетровськ: Січ, 1994. – 678 с.
5. Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського (З Галичини, Волині, Поділля, Придніпрянщини і Полісся). - К.: Наукова думка, 1974. – 781 с.
6. Яворницький Д. Історія запорозьких козаків / Д.Яворницький // Українські традиції / Упор. О.В.Ковалевський. – Харків: Фоліо, 2004. - 571с.

REFERENCES

1. Hrushevsky, M.S. History of Ukrainian literature: In 6 vols. 9 books. - Vol. 1. / M.S. Hrushevsky. - K.: Lybid, 1993. - 392 p.
2. Zaliznyak, L.L. Essays on the ancient history of Ukraine / L.L. Zaliznyak. - K.: Abris, 1994. - 255 p.
3. Naiden, O.S. The image of a warrior in Ukrainian folklore: Semantic and figurative aspects / O.S. Naiden. - Kyiv: Stylos Publishing House, 2005. - 260 p.
4. Skalkovsky AA History of the New Sich, or the last Kosh of Zaporozhye / A.O.Skalkovsky. - Dnepropetrovsk: January, 1994. - 678 p.
5. Ukrainian folk songs recorded by Zorian Dolenga-Khodakovsky (From Galicia, Volhynia, Podillya, Prydniprianchyna and Polissya). -K.: Naukova dumka, 1974. - 781 p.
6. Yavornytsky D. History of the Zaporozhian Cossacks / D. Yavornytsky // Ukrainian traditions / Emphasis. OV Kovalevsky. - Kharkiv: Folio, 2004. - 571p.

Romantic and erotic aspect of Ukrainian folk songs about a Cossack lover

O. M. Goncharenko

Abstract. The article deals with the peculiarities of the romantic-erotic image of a Cossack-lover in Ukrainian song folklore. Its origin is due to prehistoric times, the conditions of the military way of life, the traditions of the Zaporozhian Sich. It is noted that all the elements of the song are subject to the manifestation of the feelings of lovers, especially glorifies the soul of the Cossack, who is capable of deep experiences, emotional manifestations of his inner essence. The love for the girl brought only misfortune into the life of the Cossack, because it deprived him of the opportunity to faithfully fulfill his sacred duty - to protect his native land. His position is divided: on the one hand, he seeks to enjoy love, and on the other - he is overwhelmed by an unbearable desire to fight to feel the short-lived will, glory. Cossack lyric songs convincingly testified that the erotic image of a Cossack warrior contains the rudiments of a sun deity, an otherworldly serpent and a sacred ancestor symbol, as well as romantic aspects of the image: the extraordinary sensuality of the Cossack, his supernatural abilities, the spirit of invincibility forces of nature.

Keywords: lyrical songs, plot, image, Cossack-warrior, lover.